

การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้

The Management of the Saccha Savings Group for Sustainable Community Welfare in Southern Province

อรทัย แสงทอง*
ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ และ 3) เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ แบบของการวิจัยและพัฒนาโดยการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้การอุปมานวิเคราะห์และการตีความ และเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากประชากร 39,464 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยการใช้สูตรการคำนวณของทาร์โร ยามาเน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะเพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ โดยรวมอยู่ในระดับความสำคัญปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการบริหารโดยยึดชุมชนเป็นหลัก รองลงมาคือ การบริหารโดยยึดถือศักยภาพของสมาชิกเป็นหลัก และด้านที่มีระดับความสำคัญน้อยที่สุดคือ การบริหารโดยยึดสวัสดิการเป็นหลัก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้มี 3 ด้านคือ ด้านนโยบายและ

*นักศึกษาลูกศิษย์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

การบริหารจัดการ มี 5 ตัวแปรได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นโยบายและกฎระเบียบ โครงสร้าง วัฒนธรรมองค์กร และการวางแผน โดยสามารถทำนายการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้ร้อยละ 31.90 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 2) ด้านการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายใน มี 6 ตัวแปร ได้แก่ บทบาทหน้าที่ผู้นำ การบริหารจัดการกลุ่มสมาชิก กระบวนการส่งเสริมคุณธรรม และการตอบสนองทางเศรษฐกิจและสังคม โดยสามารถทำนายการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้ร้อยละ 34.80 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 3) ด้านการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายนอก มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแบบ เครือข่าย หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ โดยสามารถทำนายการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้ร้อยละ 18.90 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ที่เสนอแนะสำคัญคือ 1) รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมทางการเงินอย่างจริงจัง โดยแสดงเอกสารเผยแพร่กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ 2) ควรมีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนมีหน่วยงานราชการหรือท้องถิ่นเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน 3) ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยสร้างเวทีเชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชนและหน่วยงานภาคีระดับจังหวัดเพื่อให้มีการทำงานร่วมกันมากขึ้น 4) ควรเพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อให้แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ควรมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมา เพื่อดำเนินงานสานต่อจากผู้นำรุ่นเก่า

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการชุมชน สวัสดิการชุมชน

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the management of Saccha saving group for sustainable Community Welfare in the Southern province, 2) the factors that affect the management of the Saccha savings group for for sustainable Community Welfare in the Southern province, 3) the appropriate management of the Saccha savings group for for sustainable Community Welfare in the Southern province. Research and development methodology by used mixed methodologies of quantitative and qualitative research. Used by the main qualitative research methodology, Key informants was exective agencies conecting the Saccha Saving Group 24 people the research instruments were 1)in-dept interview and observation the data were analyzed by content analysis. And quantitative research population was 39,646 sample size 400 sampling method a formura of taro yamane the research instruments were questionair. The data were analyzed by using computer software package. the statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation

The results were as follows:

1. Management of the Saccha Saving group for sustainable Community Welfare in the Southern Province was found at meduim level. Considering each it is found to have significant levels at all 3 sides. The average level of the highest importance management and community-based ,the second management cues Empowerment is key and the side with the least priority management as the main administration.

2. Factor affecting the management of Saccha Saving group for sustainable Community Welfare in the Southern Province have three aspects: 1) the management policy with 5 variables include clear objectives, organization structure, policies and regulation and planning to predict the management of Saccha Saving group per cent 31.90. 2) the internal management Community Welfare fund within 6 variables include readership, management moral, economic and social responses to predict the management of saccha Saving Group per cent 34.80 and the external management Community Welfare fund with 3 variables include the network, agencies and organization to predict the management of Saccha Saving Group percent 18.90

3. Guidelines for management of the Saccha Saving Group for sustainable Community Welfare in the Southern Province suggested the factors: the government should promote monetary policy seriously by showing them. Should be developed to create a network of foster sustainable, should be the establishment of data center knowledge, should increase the efficiency of the board and create a new generation of leaders as well as opportunity for new leaders have shown their potential output.

Keywords: Management, Saccha Savings Group, Community Welfare

บทนำ

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่าประชาชนในชนบทที่ประกอบอาชีพในด้าน

เกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำการประมง และค้าขายรายย่อย มีความเป็นอยู่อย่างลำบาก ได้รับสวัสดิการในด้านต่าง ๆ จากรัฐน้อยมาก ทั้งที่บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ที่ทำงาน จัดส่งอาหารมาเลี้ยงคนในเมือง และส่งเป็นสินค้าออกสร้างรายได้ให้กับประเทศปีละมากมาย ซึ่งต่อมารัฐได้ให้ความช่วยเหลือโดยจัดตั้งองค์กรการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือได้นำเงินไปบริหารจัดการในการนำไปประกอบอาชีพ เพื่อจะได้นำดอกผลมาจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อนำไปช่วยเหลือสมาชิกเหล่านั้น แต่องค์กรการเงินส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องกองทุนสวัสดิการน้อยมาก จะมุ่งเน้นในเรื่องการปันผลเป็นสำคัญ สำหรับการจัดตั้งกลุ่มจะออมทรัพย์นั้น พบว่า จุดด้อยคือมีการกักเงินมาก ซึ่งบางคนก็ขาดวินัยในการใช้เงินคืน คืนไม่ตรงตามเวลา การจัดสวัสดิการของกลุ่มต้องใช้เวลานาน เนื่องจากต้องรอให้มีเงินสวัสดิการมากพอก่อนจึงจะนำเงินมาใช้จ่ายได้ ซึ่งอย่างน้อยต้องใช้เวลา 1 ปี ขึ้นไป จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูชบ ยอดแก้ว ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านและทีมงานเครือข่ายจึงได้ปรับให้มีนวัตกรรมองค์กรการเงินชุมชนรูปแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นการจัดทำสวัสดิการภาคประชาชน โดยใช้ชื่อว่า สัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ซึ่งแนวความคิดนี้ได้ให้ชาวบ้านรู้จักการออมเงิน โดยการสะสมเงินไว้วันละ 1 บาท เมื่อครบ 1 เดือนก็จะนำไปฝากกับกรรมการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อเก็บไว้เป็นสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย เรียกว่าเป็นสวัสดิการครบวงจรชีวิต เช่น สวัสดิการด้านการได้รับเงินช่วยเหลือในการคลอดบุตร การรักษาพยาบาล การศึกษาของเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี ค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วยต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เงินบำนาญเมื่อยามชรา เงินกู้ยืมสำหรับการลงทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนเงินค่าฌาปนกิจศพเมื่อเสียชีวิต จำนวนเงินเหล่านี้แม้จะไม่มากแต่ก็สามารถช่วยเหลือให้ชาวชนบทที่ไม่ได้ประกอบอาชีพรับราชการหรือทำงานบริษัทเอกชน ซึ่งได้รับสวัสดิการจากรัฐและหน่วยงานช่วยเหลือ

แนวคิดการจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อจัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชนนี้เป็นการนำหลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้แก่หลักคุณธรรม 4 ประการคือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ให้เกิดขึ้นในตัวคน กระบวนการทำให้เกิดการรวมตัวสร้างโอกาสให้ใช้เงินตราเป็นเครื่องพัฒนาคน เกิดการใช้สาระของความเป็นมนุษย์ในมิติที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนพัฒนาคนในชุมชนให้รู้จักการให้ การเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการให้ในรูปแบบของตัวเงิน แรงงาน ความคิด และการเป็นผู้รับอย่างมีศักดิ์ศรี เพราะเงินที่ได้รับจากกองทุนสวัสดิการนั้นเป็นเงินซึ่งคนในชุมชนร่วมกันทำ ร่วมกันทำ ร่วมกันลงแรง และจากดอกผลของเงินที่ได้มาจากการจัดทำกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของชาวบ้านเอง เป็นการยกระดับจิตวิญญาณของคนให้สูงขึ้นโดยสร้างนิสัยให้ชาวบ้านมีสัจจะ มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน เป็นผู้ที่ดี ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะพัฒนาให้เกิดความสมดุล ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าทุกชุมชนของแต่ละจังหวัดและทุก ๆ ภาคของประเทศไทย ได้นำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ ก็จะช่วยเหลือให้สมาชิกในชุมชนของตนเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทุกชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตนเองได้ไม่ต้องพึ่งพาจากภายนอกมากเกินไป ส่งผลให้สังคมโดยรวมรวมดีขึ้น และส่งผลต่อไปยังระดับประเทศทำให้ประเทศชาติมีความเข้มแข็ง ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และอยู่อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้
3. เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการบริหาร

จัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบของการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research)
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้บริหารหน่วยงานเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จำนวน 24 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง
3. การวิจัยเชิงปริมาณประชากร ได้แก่สมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา 39,464 คน กลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกตามระเบียบวิจัยดังนี้
  - 4.1 เครื่องมือเชิงคุณภาพ
    - แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ
    - 4.2 เครื่องมือเชิงปริมาณ
      - แบบทดสอบ (Questionnaire)

โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ได้แก่ ด้านนโยบายการบริหารจัดการ ด้านการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายในและการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายนอก และการบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในด้านการบริหารโดยยึดงานชุมชนเป็นหลัก การบริหารโดยยึดสวัสดิการเป็นหลัก และการบริหารโดยยึดถือศักยภาพชุมชนเป็นหลัก

  5. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จำแนกตามระเบียบวิจัยดังนี้
    - 5.1 เชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

เชิงลึก (In- dept Interview) โดยใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semiformal Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันองค์กรพัฒนาพัฒนาชุมชนภาคใต้ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา คณะกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา และประธานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา ที่เกี่ยวข้องจำนวน 24 คน รวบรวมผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์

5.2 เชิงปริมาณ

สัจจะออมทรัพย์ในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้นำมาตามระเบียบวิจัยดังนี้

6.1 เชิงคุณภาพ

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 24 คน แล้วนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบหลัก 3 ประการ (ชาย โปธิสิทธิ์, 2549) ดังนี้ 1) การจัดระเบียบข้อมูล เป็นกระบวนการจัดการด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ โดยวิธีการทำข้อมูลให้เป็นระเบียบทั้งในทางการและทางเนื้อหาแล้วนำเสนออย่างเป็นระบบ 2) การแสดงข้อมูล เป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปพรรณนา อันเป็นผลจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกันตามกรอบแนวคิดที่ใช้วิเคราะห์ เพื่อบอกสิ่งที่ศึกษาความหมายที่ข้อมูลได้ถูกจัดระเบียบไว้ดีแล้วออกมา 3) การหาข้อสรุป การตีความและตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย

ซึ่งเป็นกระบวนการหาข้อสรุปและตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากข้อมูลที่ได้ออกมา

6.2 เชิงปริมาณ

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงกับสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วยตำบลนาทราย อำเภอเมือง ตำบลท่าดี อำเภอลานสกา ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูล ตำบลช้างซ้าย อำเภอพระพรหม ตำบลชอนหาด อำเภอชะอวด ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ และจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ ตำบลสิงโค อำเภอสิงหนคร ตำบลเขาพระ อำเภอรัตภูมิ ตำบลคลองเปียง อำเภोजะนะ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทางสถิติ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลา จัดตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของคนในภาคใต้มีกรมพัฒนาชุมชนและคอยสนับสนุนต่าง ๆ มีจุดร่วมที่เห็นพ้องก็เพื่อแก้ปัญหาเรื่องทุนและหนี้สิน มีระบบการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการทรัพยากรที่มี ทั้งคน ภูมิปัญญา และทรัพยากรธรรมชาติ โดยที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนมีระบบการบริหารกองทุนในเชิงรุกที่จะอาศัยกองทุนในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดี ลดการกั๊กภายนอก เน้นการพึ่งพาตนเอง และเพื่อเป็นการขยายฐานสมาชิกให้มากขึ้นด้วย โดยมีการนำเงินกองทุนมาให้สมาชิกไปลงทุนด้านอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต จากวิธีการดังกล่าวทำให้สมาชิกมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น เงินออมก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น สามารถปล่อยเงินกู้ได้มากขึ้น ส่งผลให้กลุ่ม

มีกำไรเพิ่มขึ้น สามารถจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกมากขึ้น

2. ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่ม สัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขต จังหวัดภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัด สงขลา มีนโยบายการบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีนโยบายและกฎระเบียบ ในการบริหาร มีโครงสร้างที่ดี มีวัฒนธรรมองค์กร เป็นระบบ และมีการวางแผนเป็นระบบโดยยึดหลัก คุณธรรม 5 ประการ คือ ซื่อสัตย์เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยจะต้อง มีจิตอาสารมณ์ 4 คือ สนใจ ห่วงใย แบ่งปัน และรับใช้ สมาชิกด้วยความจริงใจ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง กรรมการมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามา รวบรวมข้อมูล รวมถึงใช้เวทีประชาคม ในการแก้ปัญหา นำปัญหาจากเสียงสะท้อนของประชาชนเข้าเวทีแก้ปัญหา ของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3. มีแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนใน เขตจังหวัดภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัด สงขลา ขึ้นอยู่กับการสร้างทัศนคติที่ดี และต้องประสาน กับคณะกรรมการและผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ สามารถสื่อสารกับประชาชนในเรื่องของกลุ่มสัจจะ ออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเสริมสร้างทักษะ จิตสำนึกในด้านการสร้าง การมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น ด้วยการค้นหาความต้องการ ที่แท้จริงของประชาชนให้ได้ จึงจะทำให้การดำเนินงาน ของกองทุนเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังต้อง เน้นถึงการใช้ ธรรมชาติในการบริหารงานเพื่อสร้าง ศรัทธาของประชาชน ให้หันมาร่วมมือร่วมใจและ ตระหนักถึงประโยชน์ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อ สวัสดิการชุมชน สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการประสานความ ร่วมมือระหว่างภาคีพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชน และ กองทุนสวัสดิการชุมชน อันหมายถึง ภาคีรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน ที่ควร

ได้รับการหนุนเสริมด้านทัศนคติและมีส่วนร่วมในชุมชน อย่างทั่วถึงกัน อันจะส่งผลให้มีการบริหารงานอย่าง เข้มแข็ง ถูกต้องตามหลักการ นำไปสู่ความยั่งยืน ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่าง ยั่งยืนในเขตจังหวัดภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา ได้ในที่สุด

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตภาคใต้ มี 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารแบบงานชุมชนเป็นหลัก การบริหาร ยึดถือสวัสดิการเป็นหลัก และการบริหารยึดถือศักยภาพ ชุมชนเป็นหลัก ทั้งนี้ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืน ในเขตจังหวัดภาคใต้ ในภาพรวมมีระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการ ชุมชนอย่างยั่งยืนที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อจัด สวัสดิการโดยเฉพาะได้มีการนำผลกำไรขององค์กร การเงินมาจัดสวัสดิการ สร้างวินัยในการออมของสมาชิก เพื่อให้ได้สวัสดิการจนเกิดการขยับเชื่อมโยงบูรณา การกองทุนภายในชุมชน เพื่อนำดอกผลมาเป็นกองทุน สวัสดิการ กรณีตัวอย่างรูปธรรมที่กลุ่มออมทรัพย์ เป็นฐานในการจัดสวัสดิการมีค่อนข้างหลากหลาย เช่น เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์จังหวัดสงขลา และ กองทุนสัจจะวันละบาท ในจังหวัดตราด ของพระมหา สุภิน เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการที่ใช้แนวคิดสัจจะ วันละบาท ทำสวัสดิการในชุมชน รวมถึงเปิดโอกาส ให้สมาชิกเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มเสมอมา ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ นโยบายและกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของกลุ่ม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่ม สัจจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนอย่างยั่งยืนในเขต จังหวัดภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัด สงขลา มี 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายการบริหารจัดการ การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายใน และการ

บริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายนอก โดยภาพรวม มีระดับการจัดการในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีระดับการจัดการสูงสุด คือ การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนภายใน ทั้งนี้พบว่า บทบาทหน้าที่ผู้นำเป็นผู้รอบรู้ทันโลก ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีความมานะ อดทน อดกลั้น มีความพยายามที่จะมุ่งมั่นในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความกระตือรือร้น ชำนาญงาน และสามารถถ่ายทอดงานได้ดี มีความรับผิดชอบ กล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจในการทำงานและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในกลุ่มและบุคคลทั่วไป ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนที่ต้องมีการเสริมเพิ่มมากขึ้นคือ นโยบายการบริหารจัดการ ทั้งนี้พบว่า มีระดับการจัดการน้อยที่สุดจึงต้องหาแนวทางในการส่งเสริม เช่น วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นโยบายและกฎระเบียบ และโครงสร้าง

3. กลุ่มสังคมจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนในจังหวัดภาคใต้ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดสงขลานั้นได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในมิติการเปลี่ยนแปลงการใช้ฐานเงินทุนในการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน และคำว่า “สังคม” เป็นกลยุทธ์ในการยึดโยงความเป็นกลุ่มให้ดำรงอยู่ได้ของกระบวนการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา ผ่านการรวมตัวของกลุ่มคน เป็นองค์กรทางการเงิน การพยายามปรับใช้องค์ความรู้ที่ได้รับใหม่ผ่านการผสมผสานความรู้อุดมที่มีอยู่เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับนำไปใช้ดังนี้ คือ รัฐควรมีนโยบายส่งเสริมกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์อย่างจริงจัง มีการสร้างเครือข่ายของกลุ่มในการดำเนินงานร่วมกันเรียนรู้ปัญหาของกันและกัน มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่แน่นอน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกของเครือข่าย สนับสนุนให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เน้นการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการใช้ภูมิปัญญา

ของกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์ต่างกลุ่มหรือต่างพื้นที่กัน เพื่อยกระดับองค์ความรู้เพิ่มขึ้น อันจะสามารถนำไปขยายผลไปสู่ภาคี เครือข่ายและชุมชนอื่นต่อไป นอกจากนี้การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ และชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสร้างพลังของคนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 รัฐควรมีนโยบายส่งเสริมกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์อย่างจริงจัง มีการสร้างเครือข่ายของกลุ่มในการดำเนินงานร่วมกันเรียนรู้ปัญหาของกันและกัน มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่แน่นอน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกของเครือข่าย สนับสนุนให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เน้นการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล

1.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการใช้ภูมิปัญญาของกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์ต่างกลุ่มหรือต่างพื้นที่กันเพื่อยกระดับองค์ความรู้เพิ่มขึ้น อันจะสามารถนำไปขยายผลไปสู่ภาคี เครือข่ายและชุมชนอื่นต่อไป

1.3 การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ และชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการสร้างพลังของคนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการบริหารจัดการกลุ่มสังคมจะออมทรัพย์เพื่อสวัสดิการชุมชนที่ยั่งยืน

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการและปัจจัยที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสังคม

ออมทรัพย์อื่น ๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้เข้าใจและเห็นภาพที่หลากหลายของกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ในพื้นที่ที่แตกต่างกันได้มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการ

การทำงานของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการออมทรัพย์ที่เข้มแข็งและคงอยู่กับกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่อ่อนแอ ๆ ไม่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ

บรรณานุกรม

- กำพล นวีภักดิ์ และคณะ. (2547). **โครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุ่งไสดำบลทุ่งใส อำเภอลี้ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. สุราษฎร์ธานี: ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ และคณะ. (2550). **การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอกงหรา จังหวัดยะลา**. สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จันทนา เจริญวิริยาภาพ และคณะ. (2546). **เครือข่ายกองทุนหมุนเวียนชาวบ้านสงขลา รูปธรรมการใช้เงินเป็นเครื่องมือสร้างสวัสดิการชุมชน**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- ชาย โปธิสิตา. (2549). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ เพชรประเสริฐ และคณะ. (2544). **บทสังเคราะห์ 11 กรณีศึกษา ความเป็นไปได้ในการจัดสวัสดิการโดยภาคประชาชน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มิ้ม ภาคเมธาวี และคณะ. (2549). **โครงการจัดความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน**. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **การสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ. (2551). **คู่มือการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์กรสวัสดิการ**. กรุงเทพฯ: สถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สุนันทา แก้วจันทร์. (2550). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามตำบลพังยาง อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิญญา เวชยชัย และศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2550). **สวัสดิการสังคมฉบับชาวบ้าน แนวคิด นโยบาย แนวทางการปฏิบัติในเศรษฐกิจการเมือง (เพื่อชุมชน)**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.